

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK BÖLÜMÜ ŞEHİRCİLİK
ANABİLİM DALI**

**9. ULUSAL BÖLGE BİLİMİ/
BÖLGE PLANLAMA
KONGRESİ**

BİLDİRİLER

BÖLGE BİLİMİ TÜRK MİLLİ KOMİTESİ

TRABZON 05-06 EKİM 2000

9.Ulusal Bölge Bilimi /Bölge Planlama Kongresi

05-06 Ekim 2000, KTÜ, Trabzon

BÖLGESEL KALKINMADA İNSAN KAYNAKLARINI ROLÜ DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ (DOKAP) ÖRNEĞİ

Nermin ÖKTEN*, Şinasi AYDEMİR**

ÖZET

Kalkınma ve gelişme için insan kaynaklarının varlığı ve niteliği ön koşullar arasında yer alır. Doğu Karadeniz Bölgesi (DOKAP) Kalkınma Planında üretken sektör bilgilerine yeterince değinilmemiştir. Bu çalışmada bölgenin insan kaynağı potansiyeli değerlendirilmektedir.

GİRİŞ

Bölgesel Kalkınma yazınında ve bölgesel kalkınma projelerinde, insan kaynaklarının varlığı, niteliği ve niceliğine değinilmektedir (JICA-DPT, 2000, Veronique, 2000).

İnsan kaynakları, ülkelerin gelişme skalası üzerindeki konumlarına göre farklı anlamları ifade eder, az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde insan kaynakları daha çok nüfus, nüfusun çalışabilir bölümü ve eğitim düzeyleri ki, genelde temel eğitim ve orta eğitim almış kesimin ifade ederken, gelişmekte olan ülkelerde ve gelişmiş ülkelerde, endüstrileşme düzeyleriyle orantılı olarak, çeşitli meslek alanlarında üst düzeyde mesleki eğitim ile yüksek öğretimli üretken sektörlerde istihdam edilebilecek kesimi tanımlamaktadır (Berköz, 1998).

İnsana ve eğitime yapılan yatırımların, ülkelerin geleceğine yapılan yatırımlar olduğu sıkça dile getirilir ve bu yolla eğitilmiş/eğitilmiş insan gücünün önemi belirtilir. Bu çalışmada DOKAP (Doğu Karadeniz Bölgesel Kalkınma Planı) kapsamı içindeki illerde insan kaynaklarının, hem bölge içinde, hem de ülkenin önemli bazı sanayi kentlerinde ve Türkiye genelinde bir karşılaştırması yapılmaktadır.

* Yrd.Doç.Dr. KTÜ Mimarlık Bölümü

** Prof.Dr. KTÜ Mimarlık Bölümü

DOKAP planı, üç ayrı kalkınma stratejisi önermekte ve her stratejiye bağlı olarak da projeler önerisi getirmektedir (JICA-DPT,2000). Önerilen projelerin hayata geçirilmesi için bölgede eğitilmiş/yetişmiş insan gücüne gereksinme önemle vurgulanmaktadır. Örneğin, DOKAP Master Planı'nda farklı sektörler için 53 proje ve programa yer verilmekte ve 53 proje ve program 10 büyük program paketi olarak sunulmaktadır. Bunlardan biri de "Sürdürülebilir İnsan Kaynakları Geliştirme Programı"dır. Burada 8 yıllık zorunlu eğitim sisteminin güçlendirilmesi ve yaygın eğitim projeleri ön plana çıkarılmaktadır.

Kentler ekonomik ve sosyal yönden büyüdükçe ve metropol özellikler kazandıkça, yetişmiş insan kaynaklarına olan gereksinim giderek nitelik/ kalite üzerinde olmaktadır (Berköz, 1998).

DOKAP sınırları içindeki kentlerin hiç biri yakın gelecekte metropol niteliği kazanmayacaktır. Ancak, Trabzon Anakent statüsüne kavuşabilecek, giderek nitelikli insan kaynaklarının istihdamına gereksinme olacaktır. Bu açıdan bakıldığında, DOKAP Bölgesinin insan kaynakları okur yazarlık oranları (erkek, kadın olarak) ve bunun kır-kent farklılığı, okullaşma oranları olarak irdelenmektedir. Bölgede okur-yazarlık oranı (%78.5) Türkiye ortalamasının altındadır, kadın okur-yazarlık oranı erkeklerde kadınlara göre daha yüksektir (JICA-DPT, 2000).

Eğitim düzeyinin göstergeleri olarak okullaşma oranlarına bakılmaktadır. Eğitim düzeyi DOKAP bölgesinde, illere göre farklılıklar göstermesine karşın Türkiye ortalamasına yakındır (DOKAP Taslak Nihai Rapor, 2000).

DOKAP Taslak Nihai Raporu'nda yüksek öğretim konusuna ".....yüksek öğretim ve yetişkinlerin eğitimini kapsayan eğitim sektörünün geliştirilmesi gereklidir" şeklinde bir ifade ile değinmekte ve bölgede "mesleki ve yüksek öğrenim yetersizdir" saptaması yapılmaktadır, ayrıca "bölgesel avantajlar kullanılarak, komşu ülkelere de hizmet verebilecek yüksek eğitim ve araştırma enstitüleri kurulabilir" önerisi getirilmektedir.

İnsan kaynakları ile, üretimde yaratıcılık (Thwantes, A, Wynanzyk, P.1995;

Vatne, E., 1995), ileri teknoloji (Goss, E., Vozilen, G.S., 1994, Aydemir Ş., Aydemir, S, 1996), ürün kalitesi (Dunford, M.F., Fernandes, B., Musyck, B.,vd, 1993) ilişkileri ortaya konulmuştur. İlişkiler daha ayrıntıda;

Yaratıcılık	-büyüme -yığılma ekonomiler -rekabet
ileri teknoloji	-yığılma ekonomiler -rekabet -verimlilik
ürün kalitesi	-rekabet
profesyonel yönetici	-büyüme hızı -verimlilik
nitelikli işgücü	-büyüme -verimlilik

(Aydemir, S., Aydemir, Ş., 1998).

Yukarıda belirtilen ilişkilerin bir bölümü üretim sektöründe (KOBİ'lerde), bir bölümü hizmet sektöründe (üretken sektörler) önemli olduğu gibi, her iki sektörde de önemli olabilir. Ayrıca KOBİ'ler için servisler ve danışmanlık hizmetleri önemli görülmüştür (Aydemir, S., Aydemir, Ş., 1998).

Üretken servisler	-bankacılık, kredi ve diğer hizmetle -sigorta hizmetleri -emlak, komisyonculuğu -mimarlık-mühendislik hizmetleri -muhasabe -çeşitli iş hizmetleri -hukuk hizmetleridir.
-------------------	---

Dağıtıcı sektörler	-toptan ticaret -perakende ticaret
--------------------	---------------------------------------

olarak tanımlanmaktadır (Berköz, L., 1998, Schwarz, A., 1992, Michalak, Z.W, Fairbairn, K.J., 1993).

Yeni kurulan firmaların başarısında da insan kaynakları önemli görülmektedir (Veronique, 2000). Ayrıca öğrenen sosyo-ekonomik yapı içinde insan kaynaklarının düzenli geliştirilmesi de, diğer özellikler kadar önemlidir. Bölgesel politikalarda geleceğe dönük bazı temel değişiklikler arasında "bilgi ve üretime yönelik kaynaklar arasında nitelikli insan gücü"ne yer verilmektedir (DPT, 2000).

DOKAP Bölgesinde İnsan Kaynakları

Bu çalışmada insan kaynaklarını genç ve eğitim çağındaki nüfus ile toptan-perakende ticaret, ulaştırma-haberleşme, mali- sigorta, toplum hizmetleri ve üniversite mezunlarının DOKAP illerindeki durumları da insan kaynakları olarak değerlendirilmiştir.

İnsan kaynakları olarak, nüfusun özelliklerine bakıldığında, kadın nüfusu tüm DOKAP illerinde %50.6 ile %52.3 arasında değişmektedir ki Türkiye ortalamasının üzerindedir. 15-59 yaş grubundaki nüfus, Rize dışında, Türkiye ortalaması altındadır (Rize, %57.8, Türkiye %57.8). Kadınların işgücüne katılma oranları(%84.4) erkeklere göre daha yüksektir(%70.5).

Nüfusun okur yazarlık düzeyi Türkiye ortalamasının (%80.5) altındadır. Erkek okur yazarlık oranı, kadınlara göre yüksek ve ülke ortalamasının üzerindedir (%88.2).

Bölgede, lise eğitimine devam edenler Artvin'de %50.2, Trabzon'da %44.8, Rize'de %46.4 tür. Bu üç ilde liseye gidenler oranı, Türkiye ortalamasından daha fazladır. Liseye devam etme oranları Giresun'da %20.3 ve %31.5 tir ki, ülke ortalamasından düşüktür.

Kadınların teknik ve meslek liselerine kayıt oranları da Türkiye ortalamasının altındadır (%37.7).DOKAP Bölgesi içinde teknik ve mesleki liselere devam edenlerin dağılımında 7 il merkezinin payları aşağıda verilmiştir:

Mesleki-teknik lise eğitilmişler (%)

Trabzon	7.23
Bayburt	5.74
Giresun	4.09
Ordu	3.80
Artvin	3.61
Rize	3.23
Gümüşhane	0.82

1980 de DOKAP Bölgesinde toptan perakendecilik sektöründeki çalışanlar, Trabzon'da %32.3 ile en yüksek değerdedir. Ordu %24.2, Giresun %17.9 paya sahiptir (kıyı illeri). Hemen bütün sektörlerde, Trabzon DOKAP içinde en yüksek paya sahiptir, bunu Ordu ve Giresun izlemektedir. Artvin ve Gümüşhane'nin sektördeki payı düşüktür. DOKAP Bölgesini oluşturan illerin

gelişmiş- büyük illerle ve Türkiye geneli ile karşılaştırmasında bölge illerinin sektör paylarının oldukça düşük olduğu görülmektedir (Tablo 1, Şekil 1).

1985 de DOKAP içindeki toplamlarına göre sektörlerde ve üniversite mezunlarının sayılarında dalgalanmalar olmuştur (Bkz.Tablo 2, Şekil 2).

Üretken sektörlerde Trabzon bölgenin en önemli kentidir. Ordu ikinci önemli merkezdir. Tablo 3 de ki değerlerde görüldüğü gibi, Trabzon önemli bir hizmet merkezidir, diğer sektörlerde de olduğu gibi.

Tablo 3. DOKAP' ta Üretken Sektörler de İnsan Kaynağı Dağılımı (%)
(İş Hizmetleri)

	Hukuk hizmetleri	Bankalar	Sigorta	Mimarlık Müh.hiz.	Diğer Müh.hiz.	Mali, Muha.
Trabzon	28.6	20.6	31.8	33.5	62.0	31.6
Rize	4.67	6.37	13.8	9.45	14.4	15.57
Ordu	21.71	6.86	11.42	16.85	10.56	13.29
Giresun	10.90	5.88	8.90	24.42	24.40	8.65
Artvin	2.71	4.41	3.41	2.00	4.29	1.69
Gümüşhane	1.50	2.50	1.70	1.30	4.30	0.20
Bayburt	1.00	2.00	0.00	0.70	1.00	0.40

Bölgenin bu yapısı DOKAP Kalkınma Planı Stratejileri'nin üçüncüsünde vurgulanmakta ve bölge için hizmetler sektörü ağırlıklı bir Kalkınma önerisi getirmektedir(JICA-DPT,2000)

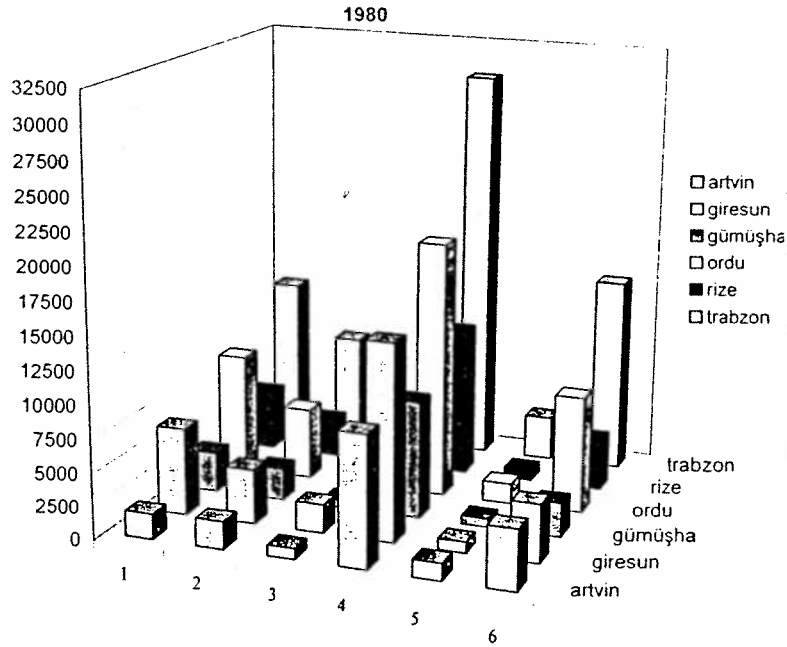
Sektörel insan kaynaklarının DOKAP ve bazı önemli merkezlerde 1985-1980 arası büyümeleri Tablo 2-4e verilmektedir. Bu dönemde DOKAP bölgesi toplamına göre, Artvin'deki üniversite mezunlarında %43 eksilme oluken, diğer sektörlerde ise önemli artışlar gerçekleşmiştir. Giresun'da mali-sigorta sektöründe, Ordu'da ve Trabzon'da üniversite mezunlarında düşüş görülmektedir. Ancak, bu dönemde, Çorum ve Samsun'da da üniversite mezunlarında , Gaziantep'te de mali-sigorta sektöründe gerileme görülmektedir.

1990-1985 arasında durum daha farklıdır. DOKAP ta ve diğer gelişmiş illerin tümünde üniversite mezunlarındaki artış önemli boyutlara erişmiştir. 1985-80 ile 1990-85 arasındaki artış hızının , 1990-85 de önemli ölçüde yavaşladığı görülüyor, örneğin Trabzon'da iki dönem arasında artış hızı yüksek tek sektör mali-sigorta sektörüdür (iller arası karşılaştırma amacıyla 1990 Bayburt değerleri Gümüşhane ile birleştirilerek değerlendirilmiştir, Tablo 4, Şekil 3).

Tablo 1. 1980 Yılı İnsan kaynaklarının sektörel dağılımı (%)

1980	1	2	3	4	5	6
artvin	5,26	8,561	8,232	10,55	15,6	11,7
giresun	17,89	16,82	21,75	15,75	10,05	11,39
gümüşhane	8,175	9,806	6,144	9,45	7,794	6,748
ordu	24,19	21,48	19,55	20,54	18,09	22,58
rize	12,19	11,45	10,87	11,9	9,676	9,935
trabzon	32,29	31,89	33,46	31,8	38,78	37,64
DOKAP	100	100	100	100	100	100
artvin	0,18	0,401	0,285	0,412	0,745	0,549
giresun	0,61	0,79	0,75	0,62	0,48	0,53
gümüşhane	0,281	0,46	0,213	0,369	0,372	0,316
ordu	0,83	1,007	0,677	0,802	0,864	1,059
rize	0,418	0,537	0,377	0,465	0,462	0,466
trabzon	1,108	1,495	1,159	1,241	1,852	1,765
adana	3,422	3,312	2,798	2,702	3,344	2,945
ankara	8,192	8,63	18,09	13,22	7,199	15,73
bursa	3,596	2,902	2,812	2,22	3,764	3,183
çorum	0,714	0,726	0,534	0,72	0,744	0,908
denizli	1,225	1,267	1,077	1,289	0,704	1,13
gaziantep	2,237	2,017	1,234	1,561	1,811	0,98
istanbul	25,95	19,76	28,22	13,8	15,24	20,45
izmir	7,608	5,778	7,511	6,323	6,022	7,919
kocaeli	1,456	1,543	1,222	1,723	2,219	1,408
samsun	1,817	1,641	1,342	1,524	1,56	1,727
TÜRKİYE %	59,62	52,27	68,3	48,98	47,39	61,06

1. Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller
2. Ulaştırma, haberleşme, depolama
3. Mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler ve kurumlar, yardımcı iş hizmetleri
4. Toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler
5. İyi tanımlanmamış faaliyetler
6. Yüksek okul ve üniversite mezunları

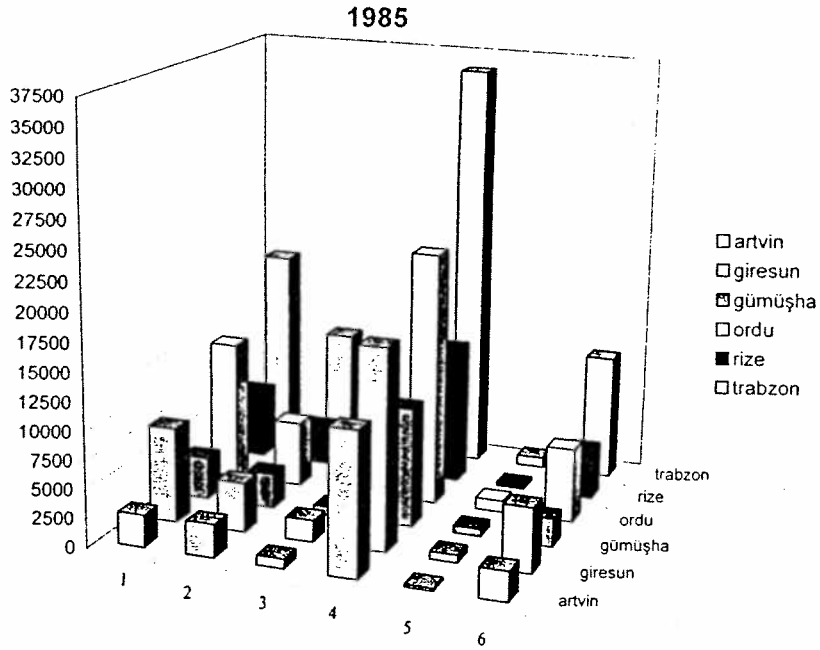

Şekil 1. 1980 Yılı İnsan Kaynaklarının Büyüklük Dağılımı

Tablo 2. 1985 Yılı İnsan kaynaklarının sektörel dağılımı (%)

1985	1	2	3	4	5	6
artvin	5,56	9,67	7,65	13,18	6,45	7,99
giresun	16,55	14,44	17,26	18,44	17,49	17,23
gümüşhane	7,30	10,19	7,13	11,02	17,39	7,59
ordu	24,29	19,19	20,79	23,24	26,48	19,89
rize	12,16	11,76	10,34	12,85	9,03	13,46
trabzon	34,13	34,75	36,84	37,89	23,16	33,85
DÖKAP	100	100	100	100	100	100
artvin	0,20	0,49	0,22	0,44	0,23	0,27
giresun	0,60	0,73	0,49	0,61	0,63	0,59
gümüşhane	0,27	0,51	0,20	0,36	0,62	0,26
ordu	0,89	0,97	0,59	0,77	0,95	0,68
rize	0,44	0,59	0,29	0,43	0,32	0,46
trabzon	1,24	1,75	1,04	1,25	0,83	1,16
adana	3,65	3,96	2,55	2,80	3,51	2,82
ankara	7,79	8,91	17,70	12,44	11,14	16,55
bursa	3,50	2,89	2,62	2,21	1,74	2,48
çorum	0,71	0,74	0,46	0,71	0,61	0,52
denizli	1,32	1,26	1,04	1,24	0,83	1,03
gaziantep	2,12	2,07	0,89	1,59	1,58	1,01
istanbul	25,02	20,53	31,00	13,36	26,24	23,74
izmir	7,24	5,84	7,91	6,34	5,54	8,15
kocaeli	1,50	1,63	1,32	1,73	2,42	1,47
samsun	1,72	1,61	1,27	1,68	1,49	1,37
TÜRKİYE	58,22	54,45	69,58	47,40	58,67	58,92

1. Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller
2. Ulaştırma, haberleşme, depolama
3. Mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler ve kurumlar, yardımcı iş hizmetleri
4. Toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler
5. İyi tanımlanmamış faaliyetler
6. Yüksek okul ve üniversite mezunları

Şekil 2. 1985 Yılı İnsan Kaynaklarının Büyüklük Dağılımı

DOKAP genelinde ise mali-sigorta, toplum hizmetleri ve üniversite mezunlarında önemli artışlar gerçekleştiği görülüyor. Bölge olarak bakıldığında bu artış olumlu bir gelişmedir. Aynı dönemde Tablo 4-3 de yer alan DOKAP dışı gelişmiş illerin tümünde ve Türkiye genelinde de artışlar izlenmektedir.

İnsan kaynakları Trabzon ve Türkiye geneli için ayrıntıda incelendiğinde; emlak Sigorta,muhasebeci,ekonomistler,mimarlar,mali müşavir-muhasebeciler,hukuk ile ilgili meslekler de her bin kişiye düşen insan kaynağı Trabzon'da Türkiye geneline göre üç kat daha azdır.

DOKAP bölgesinde insan kaynakları olarak nüfusun okur-yazarlık ve eğitim düzeyi Türkiye ortalaması düzeyindedir. Ancak orta eğitime ve liselere devam edenlerin hangi mesleki aldıkları ve beceri kazandıkları belli değildir. KOBİ'ler de en çok gereksinde duyulan işgücü becerili-nitelikli işgücüdür Büyük boy işletmelerde ise üniversite eğitilmiş insan kaynağına AR-GE ve işletmede yeni buluşlar ve yenilikler ortaya koyabilmede gereksinim olduğu saptanmıştır (Aydemir, S., Aydemir, Ş., 1998).

Kentler geliştikçe ve kentlerdeki üretim alanları çeşitlendikçe üretken servislere olan talep artmaktadır (Berköz, 1998). DOKAP bölgesinde yalnızca Trabzon'da üretken servislerde insan gücü gelişme aşamasındadır. Sözü edilen servisler henüz büyük kentler ve metropollerin talep ettiği nitelik, nicelik düzeyinde değildir.

Yamak ve Sivri' nin saptamalarına göre "Karadeniz Bölgesinde ...hizmetler sektörleri için komşu il etkisinin var olduğu, ancak ...komşu hizmetler sektöründeki gelişmelerin il üzerindeki etkisi belirsizdir". Diğer bir deyişle, Doğu Karadeniz Bölgesi, özelde de DOKAP bölgesinde illerde hizmet sektöründeki gelişmenin illerin komşularındaki gelişmelerden etkileneceği ileri sürülmektedir.

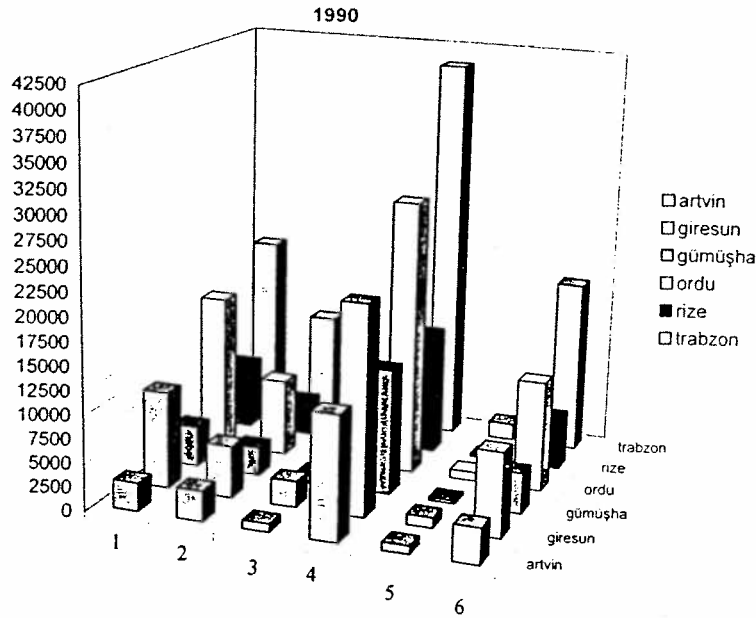
Bu anlamda, örneğin Trabzon üretken sektörlerde gelişme-insan kaynağı talebi, komşu illerdeki hizmet sektörlerindeki olası gelişmelerle yakından ilişkilidir.

DOKAP bölgesi içinde Trabzon, ticareti, liman ve serbest bölge faaliyetleri, taşımacılık sektörünün sigorta ve gümrük işlemleri, hukuk büroları, kamu bankaları yanında çok sayıda özel bankacılık hizmetleri ile bölgenin üst kademe merkezidir (JICA-DPT, 2000).

Tablo 4. 1990 Yılı İnsan kaynaklarının sektörel dağılımı (%)

1990	1	2	3	4	5	6
artvin	4,96	9,17	6,25	9,96	16,4	7,19
giresun	17,04	15,76	19,21	16,88	20,75	16,94
gümüşhane	4,13	6,10	4,38	6,26	4,96	5,52
ordu	27,23	23,23	22,19	22,01	17,70	22,17
rize	11,83	10,66	10,14	9,97	5,54	10,69
trabzon	31,72	32,40	34,92	31,03	33,30	34,77
bayburt	3,09	2,69	2,91	3,88	1,36	2,71
DOKAP	100	100	100	100	100	100
artvin	0,16	0,41	0,16	0,39	0,61	0,25
giresun	0,55	0,71	0,51	0,66	0,77	0,59
gümüşhane	0,13	0,28	0,12	0,25	0,18	0,19
ordu	0,88	1,05	0,58	0,86	0,65	0,777
rize	0,38	0,48	0,27	0,39	0,20	0,38
trabzon	1,03	1,46	0,92	1,21	1,23	1,22
bayburt	0,10	0,12	0,08	0,15	0,05	0,10
adana	3,43	3,48	2,76	2,89	4,53	2,88
ankara	7,16	7,99	15,89	11,42	2,23	14,01
bursa	2,61	2,22	1,89	1,90	1,31	2,86
çorum	0,63	0,65	0,42	0,71	0,65	0,56
denizli	1,33	1,12	1,08	1,32	0,19	1,11
gaziantep	2,08	1,68	0,88	1,54	1,34	1,02
istanbul	26,23	21,60	33,14	13,64	30,00	23,11
izmir	7,26	5,97	8,05	6,20	8,82	7,97
kocaeli	1,66	1,86	1,49	1,94	2,54	1,60
samsun	1,62	1,41	1,15	1,66	1,25	1,44
TÜRKİYE	100	100	100	100	100	100

1. Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller
2. Ulaştırma, haberleşme, depolama
3. Mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler ve kurumlar, yardımcı iş hizmetleri
4. Toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler
5. İyi tanımlanmamış faaliyetler
6. Yüksek okul ve üniversite mezunları

Şekil 3. 1990 Yılı İnsan Kaynaklarının Büyüklük Dağılımı

Ayrıca, Trabzon bilişim hizmetleri sağlamada (donanım, yazılım ve servis hizmeti vermede) nitelikli insan gücü istihdam etmeye başlamış, bu alanda bölgesel ağlarda oluşturmaya başlamıştır.

Nitelikli insan gücü yetiştirmede KTÜ önemli role sahiptir, KOSGEP-TEKMER işbirliği ile KOBİ' lere ve talep edenlere nitelikli insan gücü sunabilmektedir (KOBİ' lerden gelen proje önerilerine danışmanlık hizmeti verilmektedir).

Özetle, özellikle nitelikli insan kaynağı DOKAP Kalkınma Planında da belirtilen hedeflere yaklaşmada önemli bir role sahiptir.

Kaynaklar

- Aydemir,Ş., Aydemir, S., (1998)**, Küçük-Orta Ölçekli Sanayilerin Bölgesel Gelişmede Araç Olabilirliği: Gelişmeyi Etkileyen İç ve Dış Dinamikler, 8. Ulusal Bölge Bilimi/Bölge Planlama Kongresi, 25-24 Eylül, Taşkışla, İstanbul
- Berköz, L., (1998)**,İstanbul'da Üst Kademe Hizmetlerin Yer Seçimi Özellikleri, Proje No:118,İTÜ,İstanbul
- Demford, M.F., Fernandes, B. vd (1993)**, Organization of Production and Territory: Small Firm System, IJURR.
- Goss, E., Vozilon, G.S., (1994)**, "High Tech Manufacturing: Firm Size, Industry and Population Density", Small Business Economics,6.
- JICA-DPT (2000)**, Doğu Karadeniz Bölgesi (DOKAP) Bölgesel Kalkınma Planı, Ankara.
- Thwantes, A., Wynanyk, P., (1995)**, The Economic Performance of Innovative Small Firms in the South East Region and Elsewhere in the UK. Regional Studies, 30-2.
- Vante, E., (1995)**, Local Resource Mobilization and Internationalization Strategies in Small and Medium Sized Enterprises, E and PA, 27.
- Veronique, AJMS, Egbert, W., (2000)**, Determinants of New Firm Success, RS, 79.
- Yamak, R., Sivri, U., (1998)**, Ekonomik Büyüme ve Komşu İl Etkisi, 8. Ulusal Bölge Bilimi/Bölge Planlama Kongresi, 24-25 Eylül, Taşkışla, İstanbul
- DİE, 1980,1985,1990 Genel Nüfus Sayımı Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri**